

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
ola.goransson@regeringskansliet.se

2023-05-02

Remiss: Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa – förslag från Europeiska kommissionen

Luftvårdsförbundet för Västra Sverige (Luft i Väst) har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på rubricerad remiss.

Remissen har behandlats av förbundets arbetsgrupp och styrelse och samtliga medlemmar har getts möjlighet att inkomma med synpunkter, varav synpunkter inkommit från två medlemskommuner. Svaret har sammanställts av förbundets arbetsgrupp.

Generella synpunkter och kommentarer

Förbundet ser positivt på att två befintliga direktiv slås samman till ett direktiv.

Det är bra att direktiv, normer och tröskelvärden ses över och anpassas efter aktuella vetenskapliga data och att det ska ske en regelbunden översyn. Förbundet hoppas att den översyn som föreslås är tillräcklig i omfattning och frekvens.

Förbundet ser positivt på de sänkningar och ändringar av gränsvärden och trösklar som föreslås göras för att skydda människors hälsa och miljön. Det är dock viktigt att det vid implementeringen av direktivet leder till rimliga, genomförbara och kostnadseffektiva åtgärder och övervakningskrav med tydliga nationella vägledningar.

De ökade kostnaderna, om det blir krav på fler mätningar och uppföljningar av luftkvalitet, kan bli svåra att hantera för både enskilda kommuner och luftvårdsförbund. Det vore därför önskvärt med möjlighet till nationell finansiering.

Specifika synpunkter och kommentarer

Förslag till direktiv

Kapitel I Allmänna bestämmelser
Artikel 4 Definitioner, Punkt 8. Bly saknas.

Kapitel II Utvärdering av luftkvalitet och nedfall

Artikel 10 Superstationer för övervakning, Punkt 6c. Bly saknas. Även bensen saknas, men förbundet vet inte om bensen har missats eller om det helt enkelt inte ska vara med här.

Kapitel IV Planer

Artikel 19 Luftkvalitetsplaner. Det är otydligt vad som händer om man trots luftkvalitetsplan inte lyckas få ner gränsvärdet. Om överskridande kvarstår efter tre år ska mer effektiva åtgärder vidtas för att hålla perioden av överskridande så kort som möjligt. Finns det en definition för ”så kort som möjligt”? Vad händer om man ändå inte lyckas få ner gränsvärdet trots mer effektiva åtgärder?

Förbundet tror även att det för många kommuner kan vara svårt att åtgärda ett överskridande inom tre år. Kommunala processer tar tid att genomföra och implementera.

När en miljökvalitetsnorm överskrids eller riskerar att överskridas ska kommunen i dagsläget meddela Naturvårdsverket som gör en bedömning om ett åtgärdsprogram ska tas fram eller inte. Är tanken att det ska ske på samma sätt med det nya förslaget? Eller är tanken att planen ska tas fram direkt vid ett enskilt överskridande utan en bedömning av behov utifrån exempelvis trender?

Bilagor till förslaget

Bilaga I Luftkvalitetsnormer, Avsnitt 1 – Gränsvärden för skydd av människors hälsa

Bilaga II Utvärderingströsklar, Avsnitt 1 – Utvärderingströsklar för hälsoskydd

Generellt sett kommer antagligen kraven på mätningar öka med de nya föreslagna utvärderingströsklarna och gränsvärdena och den ökade kostnaden för detta kan bli svår att hantera för enskilda kommuner och luftvårdsförbund, därför vore det önskvärt med nationell finansiering.

Förbundet har svårt att sätta sig in i hur det nya förslaget med en utvärderingströskel påverkar kontrollförfarandet. Förbundet tror att ett förfarande med två utvärderingströsklar (nedre och övre) medför en mjukare övergång gällande kontrollkraven jämfört med att endast ha en utvärderingströskel.

Förbundet tror att de nya gränsvärdena och utvärderingströskeln för PM₁₀ kan bli svåra att klara inom förbundets medlemsområde och nationellt sett, främst med tanke på dubbdäcksanvändning vintertid. Det kommer att behövas tydliga nationella vägledningar med förslag på rimliga och kostnadseffektiva åtgärder och styrmedel för att få ner halterna så att gränsvärdena och utvärderingströskeln klaras.

Angående kvävedioxid går trenden gällande halterna i luft generellt sett åt rätt håll men förbundet ser ändå, utifrån mätdata från förbundets medlemsområde, att det eventuellt skulle kunna bli svårt att klara det nya gränsvärdet för dygn och år samt framför allt den nya utvärderingströskeln för år. Även här kommer det behövas nationella vägledningar med förslag på rimliga och kostnadseffektiva åtgärder och styrmedel för att få ner halterna ytterligare.

Förbundet tror att den kraftigt sänkta utvärderingströskeln för bens(a)pyren skulle kunna bli svår att klara i områden med mycket vedeldning, men eftersom det inte finns många

mätningar gjorde i vedeldningsområden är det svårt att veta säkert. År 2019 analyserades bens(a)pyren på partikelfilter från förbundets mätstation i gaturum i Borås, resultatet gav ett årsmedelvärde på 0,08 ng/m³ vilket visserligen klarar den nya föreslagna utvärderingströskeln på 0,12 ng/m³ men då är den aktuella mätstationen inte placerad i ett område med mycket vedeldning. I övrigt har inte några sådana mätningar gjorts inom förbundets medlemsområde på senare år. Enligt en kartläggning från SMHI¹ riskerar nuvarande NUT och ÖUT att överskridas i flera av förbundets medlemskommuner. Även om resultaten i den kartläggningen får ses som mycket osäkra ger de dock en indikation på att halterna kan ligga långt över den föreslagna utvärderingströskeln i områden där det är mycket vedeldning. Resultat från mätningar gjorda i östra Sverige indikerar dock på låga halter även i områden där man antar småskalig vedeldning är frekvent förekommande^{2,3}. Även om det är oklart hur halterna verkligen är i vedeldningsområden kommer den föreslagna nya utvärderingströskeln antagligen att leda till krav på fler mätningar än idag vilket kan vara svårt att finansiera både för förbundet och enskilda kommuner. Det kommer antagligen också behövas tydliga nationella vägledningar med förslag på rimliga och kostnadseffektiva åtgärder och styrmedel för att få ner halterna till rätt nivåer. Vissa kommuner har redan satsat mycket på tillsyn och kampanjer gällande vedeldning och förbundet vet inte om det är tillräckligt för att uppfylla den nya utvärderingströskeln då det ännu inte har genomförts tillräckligt många mätningar. Hur omfattade åtgärder är rimligt att ställa krav på och på vem ska ansvaret för åtgärder ligga om gränsvärdet eller utvärderingströskeln överskrids?

Förbundet ser troligtvis inte något problem med de nya föreslagna gränsvärdena och utvärderingströskeln för PM_{2,5} inom medlemsområdet. Skulle gränsvärdet eller utvärderingströskeln för år sänkas ytterligare så att det är i nivå med WHO:s riktlinjer skulle det dock kunna bli problem att klara i vissa kommuner om man ser till resultat från så kallade ”övriga” mätningar som är gjorda i förbundets medlemsområde de senaste fem åren.

Bilaga IV Utvärdering av luftkvalitet och placering av provtagningspunkter
B. Punkt 2a)iii) Bly saknas.

För luftvårdsförbundet för Västra Sverige (Luft i Väst)

Gunnar Lidell, ordförande
Ragnar Davidsson, vice ordförande
Johan Linderstad, medlemsrepresentant
Mona Sällström, verkställande tjänsteperson

1

https://www.smhi.se/polopoly_fs/1.97256!/Menu/general/extGroup/attachmentColHold/mainCol1/file/meteorologi_159.pdf

2 2020. Silvergren, Johansson, Säll, Hurkmans, Sjövall, Bergström, Engström Nylén. *Halter av PAH:er i Stockholms och Gävleborgs län – uppmätta samt modellerade halter, bidrag från vedeldning och trafik*. SLB-rapport 46:2019.
https://www.slb.nu/slb/rapporter/pdf8/slb2019_046.pdf

3 2019. Stockholms stad, SLB-analys. *Luften i Stockholm – årsrapport 2018*. SLB-rapport 17:2019
https://www.slbanalys.se/slb/rapporter/pdf8/slb2019_017.pdf